IMPACTUL DIVORŢULUI PĂRINŢILOR ASUPRA COPIILOR

Victoria DAVID

CZU: 316.363.5:159.922.7 victoria.david.2000@mail.ru

Cette recherche comprend l'identification des problèmes rencontrés par les familles divorcées dans la société moldave, la détermination des causes et des effets du divorce des parents sur le développement de la personnalité et de l'éducation de l'enfant. Cette recherche peut être utilisé pour identifier les opinions des enfants sur le divorce, comment cela est perçu de leur point de vue et quels changements se sont produits à la suite de la séparation de leurs parents. Il a été démontré que les enfants ressentent un sentiment d'inutilité et de solitude avec une intensité beaucoup plus élevée.

Divorţul rămâne a fi o problemă actuală pentru Republica Moldova. În ţara noastră durata medie a unei căsătorii finalizate prin divorţ este de circa 12 ani. Divorţul nu trebuie privit numai din perspectiva consecinţelor la nivel microsocial, ca influenţând doar cuplul şi copiii acestora, ci şi din perspectiva impactului la nivel macrosocial, la nivel de instituţie socială.

Actualmente numărul divorţurilor este în continuă creştere ceea ce generează multiple probleme, care necesită intervenţie imediată din partea specialiştilor şi organelor abilitate. Astfel, în 2023 rata divorţialităţii a constituit 3,8 divorţuri la 1000 de locuitori, iar cea a căsătoriilor – 7,2 căsătorii la 1000 de locuitori [1].

Care şi nu ar fi motivele divorţului, acest fenomen implică multiple consecinţe economice, sociale şi psihologice asupra cuplului şi copiilor lor. Cel mai greu suportă aceste consecinţe, desigur, copiii care încearcă să se obişnuiască cu ideea că viaţa lor s-a schimbat radical. Efectele divorţurilor, în special a celor brutale, îi pot afecta pe copii uneori până în viaţa de adult.

Scopul lucrării constă în identificarea problemelor cu care se confruntă familiile divorţate din societatea moldovenească, determinând cauzele şi efectele divorţului părinţilor asupra dezvoltării şi formării personalităţii copilului, precum şi măsurile care ar diminua consecinţele negative ale acestui fenomen asupra instituţiei familiei.

Metodologia cercetării include mai multe ***teorii explicative*** evidenţiate într-un şir de studii ştiinţifice (teoria structural-funcţionalistă; teoria interacţionismului simbolic; teoria contemporană a schimbului social; teoria conflictului), precum şi utilizarea diverselor ***metode praxiologice***: *interviul semi-structurat* (au fost realizate 8 interviuri semi-structurate cu persoane divorţate; 11 interviuri semi-structurate cu copii ai căror părinţi au divorţat; 4 interviuri semi-structurate cu specialiştii din domeniul asistenţei sociale); *studiul de caz* (au fost realizate 3 studii de caz ai copiilor cu părinţi

divorțați), *analiza datelor statistice* privind evoluția fenomenului divorțialității în Republica Moldova.

Printre cele mai frecvente ***cauze ale divorțului,*** evidențiate de respondenți au fost: comunicarea deficitară sau neadecvată; incompatibilitatea sau diferențele majore de valori și interese; problemele financiare și dificultățile materiale; abuzul fizic sau emoțional; dependența de substanțe interzise; problemele de sănătate mintală sau fizică; lipsa de susținere emoțională etc. După cum menționează mai mulți cercetători, creşterea ratei divorţialităţii este influenţată de o multitudine de cauze, dar niciuna dintre ele nu este absolută, divorțul fiind rezultatul combinației mai multor factori [2, p.253-256]. Fiecare situație este unică și complexă, ceea ce necesită implicarea/sprijinul unui consilier sau terapeut de cuplu pentru a discuta și a explora opțiunile disponibile.

Copiii cu părinți divorțați sunt expuși la o serie de stresuri și schimbări care le influențează comportamentul, generând adesea diverse disfuncționalități comportamentale, menționate și de persoanele intervievate. Cel mai des printre acestea se regăsesc: problemele emoționale, de adaptare, de relaționare; scăderea performanței școlare; comportamente de risc; depresie sau anxietate etc.

Printre alte disfuncții au fost evidențiate: probleme de încredere și securitate, de auto-stimă; conflicte interioare; sentimente de vinovăție; izolare și retragere socială; dificultăți în formarea unor relații sănătoase cu cei din jur, în special cu semenii, etc.

Divorțul prin complexitatea sa se referă la modificări majore la nivelul tuturor funcțiilor familiei. Astfel, funcțiile economice, de solidaritate, de socializare suportă o destructurare sau, în cazul cuplurilor cu copii, o redimensionare de cele mai multe ori negativă. Divorțul are ca efect pierderea funcției psiho-afective a familiei, stabilirea sau ruperea relațiilor formale și informale ale partenerilor etc. [3, p.67].

Recomandările privind diminuarea consecințelor negative ale divorțului asupra copiilor sunt structurate în trei nivele:

La nivel de stat:

- Elaborarea politicilor și programelor care ar contribui la susținerea copiilor cu părinți divorțați;
- Dezvoltarea serviciilor de consiliere și suport psihologic accesibile pentru copii care se confruntă cu divorțul părinților, care să fie disponibile în școli, centre comunitare sau online;
- Educație și sensibilizare cu privire la impactul divorțului asupra copiilor. Este important să se ofere informații și resurse educaționale pentru părinți, cadre didactice și profesioniști din domeniul sănătății și social care lucrează cu copii, pentru a înțelege mai bine impactul divorțului asupra copiilor și modalitățile de sprijinire a acestora;
- Promovarea mediilor sigure și stabile pentru copiii vulnerabili. Este nevoie să se dezvolte programe și inițiative care să ofere copiilor vulnerabili, inclusiv celor cu părinți divorțați, acces la medii sigure și stabile, cum ar fi centre de zi, tabere sau alte activități de recreere și educație;

- Promovarea medierii și a alternativelor la instanța de judecată. Încurajarea folosirii medierii și a altor forme de rezolvare a conflictelor în locul soluționării chestiunilor prin procese judiciare costisitoare și tensionate poate reduce impactul negativ al divorțului și poate facilita cooperarea între părți.

La nivel de comunitate:

- Crearea unor grupuri de suport pentru copiii cu părinți divorțați, în cadrul cărora copiii să poată împărtăși experiențe, să primească consiliere și să se simtă sprijiniți emoțional;
- Colaborare cu instituțiile educaționale pentru identificarea și sprijinirea copiilor vulnerabili. Raionul ar putea colabora cu școlile și grădinițele din zonă pentru a identifica copiii vulnerabili, inclusiv cei cu părinți divorțați, pentru a le oferi sprijin suplimentar, consiliere sau alte resurse în cadrul mediului educațional;

La nivel de familie:

- Menținerea unei rutine stabile. În măsura posibilului, părinții ar trebui să creeze o rutină stabilă pentru copii, cu ore regulate de masă, somn și activități, pentru a le oferi un sentiment de siguranță și predictibilitate;
- Evitarea implicării copiilor în conflictele părintești. Este important ca copiii să fie protejați de conflictele adulte și să nu fie folosiți ca mijloc de comunicare între părinți;
- Sprijin emoțional și psihologic. Părinții ar trebui să fie atenți la nevoile emoționale ale copiilor lor și să îi încurajeze să își exprime sentimentele și temerile legate de divorț.

Referințe:

1. *Divorțuri, în profil teritorial, 2003-2023. Banca Națională de Statistică.* Disponibil: https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/20%20Populatia%20si%20procesele%20demografice/20%20Populatia%20si%20procesele%20demografice__POP060/pop060500reg.px/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
2. BULGARU, M, CHISTRUGA, I. *Familia tânără: aspecte ale adaptării la societatea în schimbare*. Chișinău: CEP USM, 2015.
3. VOINEA, M. *Psihosociologia familiei*. Editura Universității din București, 1996.

Recomandat
***M. BULGARU**, dr. hab., prof. univ.*